

PL-SK

Interreg
Polska-Słowacja

UNIA EUROPEJSKA

SIĘ DZIAŁO ...

Bielsko-Biała, 27 września 2019 r.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Interreg
Polska-Słowacja

ZWIĘKSZENIE WYKORZYSTANIA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO BEZPOŚREDNIO NA POGRANICZU

W województwie śląskim, powiecie żywieckim, gminie Rajcza leży Sól. Sól założona w XVI wieku przez osadników wołoskich. Nazwa miejscowości pochodzi od istniejących tam źródeł solankowych.

Na większą skalę źródła zaczęto eksploatować w roku 1664 przy pomocy górników z Wieliczki, zaś ok 1824 r. rząd austriacki kazał zasypać solne źródła, ze względu na wysokie koszty ich eksploatacji... 21 lipca 2018 r. w Soli, nad jednym z istniejących ujęć wody solankowej otwarto wiatę. Zmodernizowane także zostało samo ujęcie solanki, która może być wykorzystywana np. do inhalacji Zapraszamy do Soli i na przebiegającą obok ścieżkę dydaktyczną 😊

źródło: Gmina Rajcza

Interreg
Polska-Słowacja

WSPÓLNIE W HARMONII PRZYRODY, CIAŁA I DUSZY

Czy wiecie że:

- W centrum Rajczy znajduje się Sanktuarium Matki Boskiej Kazimierzowskiej. Jego historia rozpoczyna się w roku 1669 kiedy król Jan Kazimierz po abdykacji udając się do Francji przebywał jakiś czas w Żywcu. Wtedy to wydał pozwolenie na budowę kościoła w Rajczy i ofiarował góralom rajczańskim swój ulubiony obraz Madonny Częstochowskiej, do którego, jak pisze kronikarz, „miał osobliwe nabożeństwo”. W 1997 r. kościół otrzymał status Sanktuarium Maryjnego i jest odwiedzany przez pielgrzymów

- W starej plebanii w Rajczy, zostanie stworzona ekspozycja muzealna ... jednym z eksponatów będzie fragment belki z drewnianego kościółka św. Jerzego w Trnovie. Dlaczego z Trnova?

Źródło informacji <http://parafia-rajcza.i.pl>,
Zdjęcia: Gmina Rajcza

Interreg
Polska-Słowacja

Na szklanym szlaku - mikroprojekt

Czy wiecie, że:

- Na terenie Złatnej znajdują się źródła wody siarkowej, które odkryto już w roku 1891 – w tym źródło "Matki Boskiej" w dolinie Śmierzącego Potoku.
- W hucie szkła w Złatnej produkowano nie tylko szkło użytkowe, szkło okienne białe, zielone, kolorowe naczynia, ale również szkło ozdobne – wisiorki, paciorki, świeczniki-pająki...
- Szkło uzyskiwano z piasku kwarcowego z wapnem, palonych węglanem wapnia i sodą... aby uzyskać kolor niebiesko-zielony wykorzystywano również trociny i ziemniaki.
- *Błoniarze* to wędrujący rzemieślnicy, którzy zbierali zamówienia na szybki oraz dokonywali szklenia okien.

Te i wiele innych ciekawych informacji związanych ze Złatną, Szklanym szlakiem i tradycjami pogranicza znaleźć można w publikacji pt. Na szklanym szlaku wydanym w ramach mikroprojektu zrealizowanego przez Gminę Ujsoty wraz z Zákamenné 😊.

źródło: Gmina Ujsoty

Interreg
Polska-Słowacja

Jestem z pogranicza - mikroprojekt

Czy wiecie, że:

- po hucie w Złatnej zachowały się pamiątki, fragmenty pieców hutniczych, dzwon, kamienny krzyż, szklana figurka Matki Boskiej, świecznik pająk, drobne naczynia, kamienny krzyż ... prace konserwatorskie przy krzyżu w Złatnej Hucie realizowane są w ramach mikroprojektu *Jestem z pogranicza*.

- Lasy pogranicza polsko - słowackiego skrywają wiele tajemnic, są piękne, czasem groźne i nieprzewidywalne. Jak przetrwać w ekstremalnych warunkach? – o tym również można się dowiedzieć uczestnicząc w działaniach projektowych.

Co łączy mikroprojekty realizowane przez Ujsoły i słowackich partnerów?

Interreg
Polska-Słowacja

POWIETRZE NIE ZNA GRANIC

Na ścianie najstarszego, działającego od ponad 140 lat, zakładu w Bielsku-Białej pojawił się mural. Na ogłoszony przez Stowarzyszenie „Region Beskidy” konkurs na projekt i wykonanie muralu nawiązującego do celu mikroprojektu pn. *Powietrze nie zna granic* 10 artystów przedstawiło 13 propozycji. Wybrano pracę przedstawiającą drzewo – zielone płuca, dom beskidzki i owce ... choć pierwotny projekt był nieco inny.

To 23. mural w Bielsku-Białej, które zaczyna kojarzyć się właśnie z takimi ulicznymi dziełami. Już niedługo wszystkie murale w mieście można będzie zobaczyć w publikacji *Bielsko-Biała. Bielskie murale/Murals of Bielsko-Biała*, która w tym roku zostanie wydana przez Wydział Promocji Miasta Bielsko-Biała.

Interreg
Polska-Słowacja

RAZEM WĘDRUJEMY JUŻ 500 LAT

Od ponad 10 lat Orawska biblioteka Antona Habovštiaka w Dolnym Kubinie ogłasza konkurs na Książkę Orawy. W kategorii *odborná literatura - literatura naukowa* nominowano 22 publikacje wydane na Słowacji w 2018 r. w głosowaniu w tej kategorii udział wzięło ponad 1300 osób.

Książka pt. *Cesty Juraja Tranovského - Śladami Jerzego Trzanowskiego*, której autorami są Marcin Gabryś, Matúš Chren i Rastislav Stanček, otrzymała prestiżowy tytuł Książki Orawy/Kniha Oravy 2018 w kategorii literatura naukowa!

Interreg
Polska-Słowacja

RAZEM WĘDRUJEMY JUŻ 500 LAT

Realizując projekt Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie przeprowadziła konserwację zabytkowych płyt epitafijnych pastorstwa Katarzyny i ks. Jana Kłapsiów z pocz. XIX wieku oraz Jerzego Franciszka Marklowskiego barona z Pernstein z 2 poł. XVIII wieku. Przed realizacją projektu wykonane z piaskowca płyty były w złym stanie technicznym i znajdowały się w miejscach niedostępnych dla turystów. Konserwacja i przeniesienie zabytkowych płyt do wnętrza kościoła pozwoliło na ich wyeksponowanie. W tym konkretnym aspekcie realizacja wspólnego projektu przyniosła kolejne odkrycia i plany badawcze na przyszłość, gdyż wyjęcie szlacheckiej płyty epitafijnej Jerzego Franciszka Marklowskiego pozwoliło na odsłonięcie wejścia do szlacheckiej krypty grobowej. Odkrycie to pozwala na planowanie badań naukowych, a być może w przyszłości udostępnienie jej dla celów turystycznych...

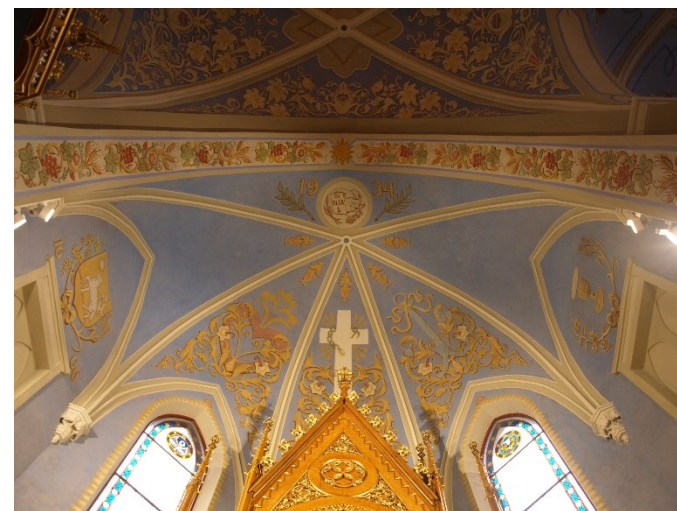
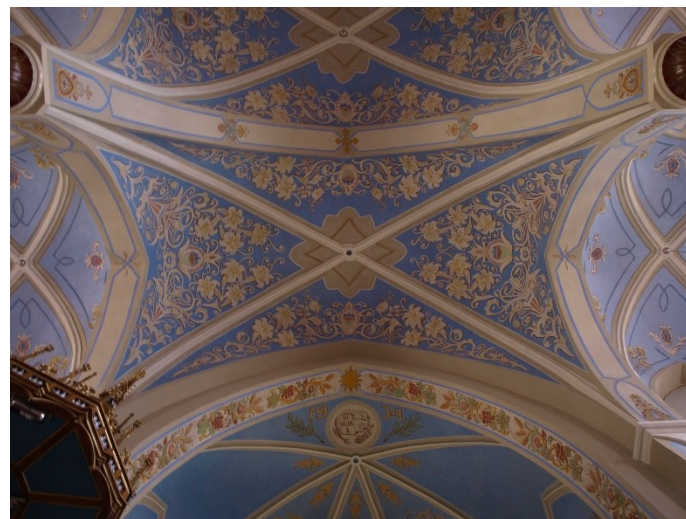

Interreg
Polska-Słowacja

RAZEM WĘDRUJEMY JUŻ 500 LAT

Rzeczą niezwykle wyjątkową dla ewangelickiego kościoła są malowidła pokrywające całe wnętrze świątyni. Zaznaczyć należy, że malowidła ściennie w kościołach protestanckich są rzadkością. Malowidła w kościele w Dolnym Kubinie pochodzą z 1934 roku – zgodnie z propozycją artysty akademickiego Ján Hálu – wykonał Anton Bodnár. Wyposażenie wnętrza kościoła – ołtarz, ambona, chrzcielnica, żyrandole, organy i inne elementy – są również oryginalne. Zły stan techniczny budynku i powiększające się pęknięcia zagrażały jego stabilności i niszczyły wyjątkowe malowidła ściennie kościoła. W trakcie realizacji projektu zabezpieczono pęknięcia ścian, wzmocniono stabilizację fundamentów oraz sklepienia kościoła. Poddano konserwacji m.in. widoczne na zdjęciach malowidła ściennie oraz wyposażenie kościoła.

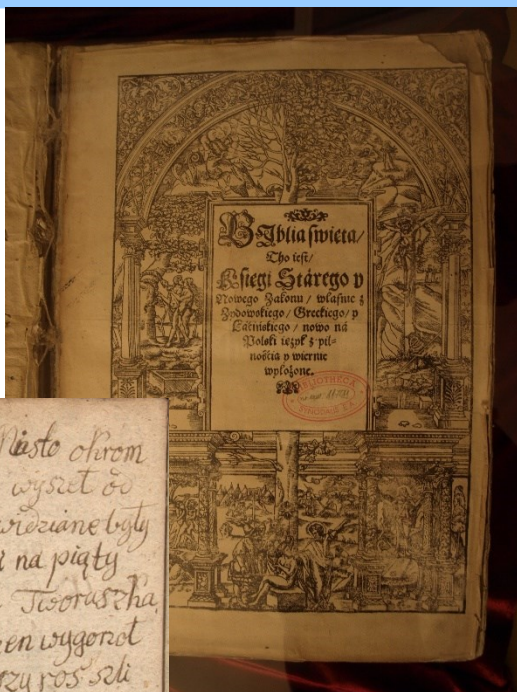

Interreg
Polska-Słowacja

RAZEM WĘDRUJEMY JUŻ 500 LAT

1720 Wygorzato Miasto okrom
 nowego Miasta oqien wyszet do
 Franca Solasa, Polomawoziane byly
 dwieszescie z marami na piquty
 dzien umar Dziekon Tioorascha
 1739. G. Moya Tieszen wygorot
 1799. MORGOTE pierwszy ros zeli
 na francuza
 1806. podruzi Ku Bernu ale
 zganba sie wrocili
 1808. Nastali laudowerci Jena.
 Mierz pierwszy co Tieszena
 1809. narukowali 25 Nowybr
 do domu prziseli
 1812. byla set Boynice 130 x
 Kzy 100
 003a 48.

Realizacja projektu pozwoliła na adaptację i przystosowanie części pomieszczeń Kościoła Jezusowego na zabytkową Bibliotekę Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Księgozbiór ten do tej pory był całkowicie niedostępny dla naukowców, badaczy i osób zainteresowanych jego cennymi zasobami. Zrealizowanie projektu pozwoliło na odpowiednie przechowywanie księgozbioru, jego opracowywanie i udostępnienie. Dzięki projektowi już w trakcie jego realizacji udało się odkryć i zaprezentować w nowo zakupionych – również w ramach realizacji projektu – gablotach unikatowy egzemplarz jednego z pierwszych na ziemiach polskich chłopskiego polskiego pamiętnika Jury (Jerzego) Gajdzicy z Cisownicy. Biblioteka Synodalna kryje jeszcze wiele cennych książek, do których do tej pory był bardzo ograniczony dostęp – jak chociażby Biblia Brzeska z 1563 roku (będąca pierwszą protestancką Biblią wydaną w Polsce).

Źródło informacji, zdjęcia: Muzeum Protestantyzmu w Cieszynie

Interreg
Polska-Słowacja

Dziękujemy za uwagę.

**Więcej informacji o realizowanych projektach znajdą Państwo na stronach internetowych beneficjentów oraz na naszej stronie:
www.ewt.slaskie.pl**

Zapraszamy do współpracy!